

Een vloedgolf aan klimaatmigranten?

Migratie als adaptatie in een veranderend klimaat

KERNINZICHTEN

- **De 'vloedgolf' is een mythe.** De metafoor van een 'vloedgolf' aan klimaatmigranten richting hoge-inkomenslanden weerspiegelt een verouderd discours waarin migratie vooral als bedreiging werd voorgesteld. In recent onderzoek wint een genuanceerder perspectief aan terrein dat de diversiteit, schaal en context van klimaatgerelateerde migratie erkent. De meeste mensen verplaatsen zich tijdelijk, over korte afstanden en binnen eigen land.
- **Migratie is geen uniforme reactie op klimaatverandering.** Klimaatmigratie ontstaat uit een complexe wisselwerking tussen veranderingen in het leefmilieu, persoonlijke aspiraties en structurele mogelijkheden om te migreren. Klimaatverandering vormt zelden een directe aanleiding tot migratie, maar beïnvloedt patronen vooral indirect via economische, sociale, politieke en ecologische mechanismen. De wetenschappelijke focus verschuift dan ook van lineaire oorzaak-gevolgrelaties naar aandacht voor context, onderliggende dynamieken én immobiliteit.
- **Niet iedereen kan of wil migreren.** Onvrijwillige immobiliteit doet zich voor wanneer mensen wel willen vertrekken, maar daar niet toe in staat zijn. Tegelijk kiezen velen bewust om te blijven, uit sociale verbondenheid of vertrouwen in lokale oplossingen. Het *aspiration-capability* kader, dat aan belang wint in onderzoek, helpt dit spanningsveld te begrijpen: migratie vereist zowel de wil als de mogelijkheid om te vertrekken.
- **Migratie kan een succesvolle adaptatiestrategie zijn.** Mits veilig en ondersteund kan migratie bijdragen aan veerkracht, inkomensdiversificatie en economische vooruitgang, zowel voor migranten als voor herkomst- en bestemmingsgebieden. Migratie draagt structureel bij aan economische groei, zo toont decennialang economisch onderzoek, en kan ook een sleutelrol spelen in het opvangen van arbeidsnoden binnen de groene transitie.
- **Maar succes is geen garantie.** Klimaatmigranten ruilen vaak het ene risico in voor het andere en belanden in preciaire omstandigheden, met stress, onzekerheid en mentale druk tot gevolg. Formele bescherming ontbreekt, aangezien zij buiten het internationaal vluchtelingenrecht vallen. Beleidsantwoorden blijven grotendeels uit, waardoor het potentieel van migratie als onderdeel van klimaatadaptatie onvoldoende wordt benut.

INLEIDING

Voor dit Gents Economisch Inzicht baseren we ons op jarenlang onderzoek rond het thema klimaatmigratie aan de Vakgroep Economie van de Universiteit Gent en het Internationaal Thematisch Netwerk CliMigHealth (www.climighealth.org) dat door de vakgroep wordt geleid. We combineren inzichten uit dit interdisciplinaire onderzoeksprogramma met bevindingen uit het recent verschenen boek *Vloedgolf? De complexiteit van klimaatmigratie onttrafeld* van professor Ilse Ruysen (Owl Press, 2025), verschenen in de reeks *De Klimaatessays*, waarin wetenschappers hun licht laten schijnen op de globale uitdagingen van klimaatverandering (Ruysen, 2025).

EEN VERANDEREND KLIMAAT, EEN VERANDERENDE WERELD

Het jaar 2024 markeert een mijlpaal in de klimaatgeschiedenis: de gemiddelde temperatuur op aarde steeg tot maar liefst 1,6°C boven het pre-industriële niveau (1850-1900). Voor het eerst lag de wereldwijde gemiddelde temperatuur daarmee structureel boven de grens van 1,5°C die in het Klimaatakkoord van Parijs als kritiek werd bestempeld.

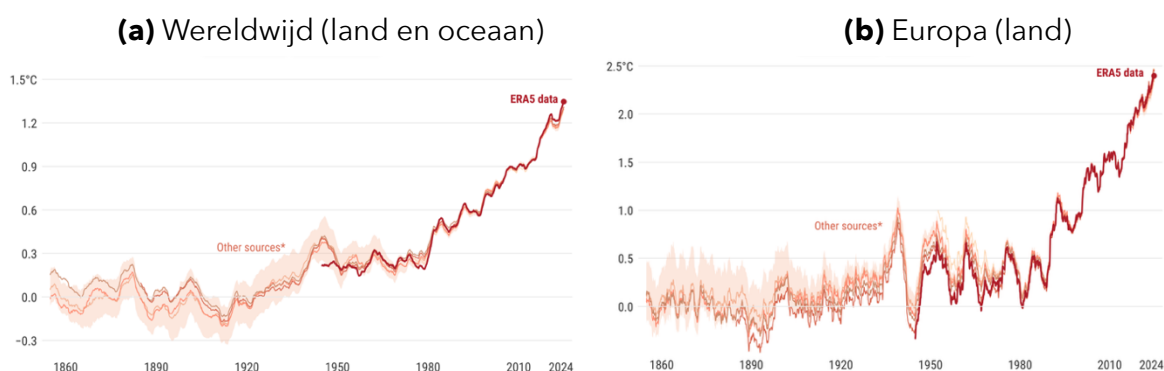
Klimaatverandering is op zich geen nieuw fenomeen. Doorheen de geschiedenis is het klimaat van de aarde voortdurend in beweging geweest. Natuurlijke processen zoals veranderingen in de baan van de aarde rond de zon en vulkanische uitbarstingen veroorzaakten in het verleden schommelingen in temperatuur en weerpatronen. Tegenwoordig zien we echter een opmerkelijke en aanhoudende stijging van de gemiddelde wereldtemperatuur die niet alleen door natuurlijke processen te verklaren is. Figuur 1 toont hoe de gemiddelde oppervlaktetemperatuur (vijfjaarlijks gemiddelde) sinds 1850 is gestegen ten opzichte van het pre-industriële niveau voor zowel de wereld in haar geheel (luik a, over land en oceanen) en specifiek voor Europa (luik b, over land), gebaseerd op data van de Europese Klimaatdienst Copernicus. Opvallend is dat Europa sinds de jaren 1980 ongeveer twee keer zo snel opwarmt als het globale gemiddelde, en daarmee het snelst opwarmende continent vormt (C3S en WMO, 2025). Die versnelde opwarming is deels toe te schrijven aan de sterke temperatuurstijging in de poolregio, die een aanzienlijk deel van Europa beslaat. En elke fractie van een graad opwarming telt, want die vergroot de risico's voor onze gezondheid, ecosystemen, economieën en samenlevingen overal ter wereld (C3S en WMO, 2025).

De gevolgen van de opwarming zijn dan ook steeds zichtbaarder: extreme droogte, overstromingen, hittegolven, stormen en bosbranden treffen steeds meer mensen en regio's. Wereldwijd kampen mensen met waterschaarste, mislukte oogsten, schade aan huizen en infrastructuur, verlies van inkomen, verslechterende voedselzekerheid en

gezondheidsproblemen (IPCC, 2023). De economische schade is voelbaar in sectoren als de landbouw, visserij, toerisme en energie en neemt wereldwijd toe. Denk maar aan de overstromingen in Spanje in oktober 2024, waarbij in sommige regio's meer regen viel dan normaal in een heel jaar, met miljarden euro's schade tot gevolg. Ook dichterbij huis herinneren we ons de waterbom van 2021 die België, Luxemburg en Duitsland trof met beschadigde huizen en infrastructuur, stilgevallen economische activiteit, en meer dan tweehonderd doden. Klimaat effecten beperken zich bovendien niet tot de direct getroffen gebieden: via handelsstromen, grondstoffenketens en voedselmarkten hebben ze gevolgen voor de mondiale economie. Zo kunnen mislukkingen in de oogst in het ene continent leiden tot prijsstijgingen en onzekerheid elders.

Ook op het vlak van gezondheid laat klimaatverandering zich voelen. Hittegolven leiden tot meer sterfgevallen, vectorziekten verspreiden zich naar nieuwe gebieden, en psychische klachten nemen toe onder druk van onzekerheid, verlies en herhaald trauma. Sommige gemeenschappen ervaren het verdwijnen van natuur, leefgebied of culturele ankerpunten als een vorm van rouw. Dit zogenaamde klimaatverdriet - 'climate grief' - raakt vooral jongeren en inheemse bevolkingen die hun omgeving letterlijk zien veranderen of verdwijnen. De symbolische begrafenis van de Okjökull-gletsjer in IJsland in 2019, waar een gedenkplaat met een "brief aan de toekomst" werd geplaatst, illustreert hoe klimaat schade niet alleen tastbaar maar ook moreel geladen is.

Figuur 1. Toename oppervlaktetemperatuur ten opzichte van 1850-1900

Noot: Afwijkingen in de gemiddelde luchttemperatuur aan het aardoppervlak (°C) wereldwijd (a) en over land in Europa (b) sinds 1850, weergegeven als vijfjaarlijkse gemiddelden (lopende periodes van 60 maanden) ten opzichte van het gemiddelde voor de pre-industriële referentieperiode 1850-1900. Bron van de gegevens: ERA5 data en JRA-3Q, GISTEMPv4, NOAA GlobalTempv6, Berkeley Earth en het ensemblegemiddelde van HadCRUT5 (aangeduid als "Other sources"). De arcering toont de spreiding binnen het HadCRUT5-ensemble.

Bron: C3S/ECMWF.

Volgens het zesde IPCC-rapport leven naar schatting 3,3 tot 3,6 miljard mensen in contexten die bijzonder kwetsbaar zijn voor de gevolgen van klimaatverandering (IPCC 2023). Het gaat vooral om regio's in het Globale Zuiden, gebieden die historisch het minst hebben bijgedragen aan de opwarming, maar er vandaag het zwaarst door worden getroffen. De zwaarste gevolgen treffen kleinschalige voedselproducenten, mensen met een laag inkomen, inheemse volkeren en gemeenschappen in Afrika, Azië, Centraal- en Zuid-Amerika, kleine eilandstaten en het noordpoolgebied.

MIGRATIE ALS ANTWOORD OP KLIMAATVERANDERING

In veel van deze regio's is migratie een veelvoorkomende strategie om te ontsnappen aan de gevolgen van klimaatverandering en toenemende klimaatonzekerheid. Klimaatmigratie, weleens omschreven als het menselijke gezicht van de klimaatcrisis, is dan ook geen toekomstverhaal, maar dagelijkse realiteit voor miljoenen mensen. Het fenomeen is bovendien niet nieuw. Al eeuwen verlaten mensen hun thuis als gevolg van droogte, overstromingen of andere klimaatgerelateerde risico's. Maar de versnelling van de klimaatverandering zorgt ervoor dat het thema steeds prominenter in beeld komt.

Tegelijk is het beeld van een vloedgolf aan klimaatmigranten die massaal naar veiliger oorden trekken misleidend. Niet iedereen *kán* of wil migreren. Sommigen willen wel vertrekken, maar hebben geen toegang tot informatie, netwerken of middelen. Anderen kiezen er bewust voor om te blijven, vanuit sociale verbondenheid of vertrouwen in lokale oplossingen. We moeten dus af van het idee dat klimaatverandering mensen automatisch aanzet tot migratie. De werkelijkheid is complexer.

En net die complexiteit roept belangrijke beleidsvragen op: hoe ondersteunen we migratie op een humane en veilige manier voor wie vertrekt? Hoe versterken we de veerkracht van gemeenschappen die ervoor kiezen te blijven? En hoe kan beleid bijdragen aan rechtvaardige en duurzame uitkomsten voor zowel herkomst- als bestemmingsgebieden?

In dit Gents Economisch Inzicht onderzoeken we hoe klimaatverandering en migratie met elkaar verweven zijn. We maken gebruik van inzichten uit de economie, sociologie en klimaatwetenschappen, en leggen uit waarom het meten van deze relatie allesbehalve eenvoudig is. De vraag of klimaatverandering migratie veroorzaakt is immers niet alleen empirisch, maar ook analytisch complex. Wanneer spreken we van klimaatmigratie? Hoe meten we dat? En kunnen we, vanuit economisch perspectief, inschatten in welke mate bepaalde mensen méér risico lopen om te moeten migreren dan anderen?

WAT IS KLIMAATMIGRATIE?

Al in 1990 wees het IPCC op migratie als een van de belangrijkste gevolgen van aantasting van het leefmilieu. Dat omvat niet alleen klimaatverandering, maar ook andere milieuproblemen zoals ontbossing, bodemerosie en watervervuiling. Ook in recente beleidsdocumenten, zoals het *Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration* van de Verenigde Naties, wordt erkend dat klimaatrampen, milieudegradatie en klimaatverandering belangrijke drijfveren zijn van migratie.

Toch is klimaatmigratie geen uniform of eenvoudig te definiëren fenomeen. Mensen migreren zelden om één enkele reden. Klimaatverandering beïnvloedt een complex geheel van economische, sociale, politieke en ecologische factoren. Soms is er een direct effect op migratiepatronen, bijvoorbeeld bij orkanen of overstromingen die mensen dwingen te vluchten. In andere gevallen is de invloed eerder indirect, via een opeenvolging van gevolgen zoals mislukte oogsten, dalende inkomens of stijgende voedselprijzen. En in weer andere situaties wordt de leefbaarheid langzaam uitgehold, bijvoorbeeld bij zeespiegelstijging in eilandstaten of de geleidelijke uitdroging van landbouwgronden. In zulke contexten wordt migratie vaak een van de weinige overgebleven strategieën om met verslechterende omstandigheden om te gaan.

“Klimaatmigratie is geen uniform of eenvoudig te definiëren fenomeen. Mensen migreren zelden om één reden. Klimaatverandering beïnvloedt een complex geheel van economische, sociale, politieke en ecologische factoren.”

Migratie hoeft echter niet altijd als een laatste redmiddel te worden gezien. In sommige gevallen vormt het juist een actieve vorm van aanpassing. Mensen nemen dan bewust de beslissing om elders een beter leven op te bouwen, inkomen te verwerven of hun gezin meer zekerheid te bieden. Deze vorm van migratie vereist toegang tot middelen, netwerken en informatie, en getuigt van een zekere mate van veerkracht. Vanuit dat perspectief is migratie geen symptoom van falen, maar een uiting van aanpassingsvermogen, op voorwaarde dat ze veilig, legitiem en ondersteund verloopt.

Deze multidimensionaliteit maakt het moeilijk om klimaatmigratie eenduidig te definiëren. In zowel de wetenschappelijke literatuur als het beleidsveld wordt het begrip op uiteenlopende manieren geïnterpreteerd, afhankelijk van de nadruk die wordt gelegd op elementen als vrijwilligheid, duur, afstand en onderliggende oorzaken van migratie. Een

veelgebruikte werkdefinitie is die van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM), waarin deze complexiteit expliciet wordt erkend:

“De verplaatsing van een persoon of groepen personen die, voornamelijk vanwege plotselinge of geleidelijke veranderingen in het leefmilieu door klimaatverandering, gedwongen zijn hun gebruikelijke woonplaats te verlaten, of ervoor kiezen dit te doen, tijdelijk of permanent, binnen een land of over een internationale grens.” (IOM, 2019)

Bovendien bestaat er voor klimaatmigranten, anders dan voor erkende vluchtelingen, geen internationaal erkende juridische status. Terwijl vluchtelingen bescherming genieten onder het Vluchtelingenverdrag van 1951, vallen mensen die zich verplaatsen als gevolg van klimaateffecten buiten de bestaande juridische kaders. Tenzij zij ook aan andere beschermingscriteria voldoen, kunnen zij geen aanspraak maken op internationale bescherming. Dit gebrek aan formele erkenning creëert een beleidsmatig vacuüm: er is geen duidelijk kader voor opvang, ondersteuning of rechten. De afwezigheid van een juridisch statuut weerspiegelt een bredere aarzeling om klimaatmigratie formeel te erkennen, vaak ingegeven door vrees voor politieke controverse of het scheppen van precedënten. Tegelijk bemoeilijkt dit ook de statistische registratie: zonder heldere juridische of administratieve categorieën worden klimaatmigranten in databanken zelden als zodanig herkend, wat leidt tot fragmentatie en onderschatting in de cijfers. Om die reden is het misleidend om te spreken van ‘klimaatvluchtelingen’. Hoewel de term in het publieke debat vaak wordt gebruikt om de ernst van het probleem te benadrukken, wekt ze ten onrechte de indruk dat deze mensen onder het internationaal vluchtelingenrecht vallen. Dat is momenteel niet het geval en lijkt ook in de toekomst weinig waarschijnlijk. Vanuit juridisch oogpunt is het daarom preciezer én productiever om te spreken van klimaatmigranten of mensen die zich verplaatsen onder druk van klimaatverandering.

Een bijkomende uitdaging is het vraagstuk van attributie. In de klimaatwetenschappen is de voorbije jaren een onderzoeksdomein ontstaan rond ‘event attribution’. Daarbij trachten wetenschappers met behulp van klimaatmodellen en probabilistische methodes te bepalen in welke mate een extreme gebeurtenis, zoals een hittegolf, overstroming of droogte, waarschijnlijker of intenser is geworden onder invloed van klimaatverandering. Zulke analyses worden steeds verfijnder, en tonen bijvoorbeeld aan dat sommige recente weerfenomenen zonder klimaatverandering uiterst onwaarschijnlijk zouden zijn geweest.

In de sociale wetenschappen ligt die attributie nog moeilijker. Wanneer migreren mensen ‘omwille van’ het klimaat? Vaak noemen migranten economische of sociale motieven voor hun vertrek, terwijl klimaatverandering onderliggend wél de oorzaak kan zijn van de verslechterende omstandigheden. Maar in een enquête zal niemand antwoorden: “ik migreer vanwege een structurele verschuiving in langetermijnneerslagpatronen.” Hier

botsen wetenschappelijke analyse en menselijke beleving. De meervoudigheid van migratiemotieven, de vaak indirecte invloed van klimaatverandering en het gebrek aan duidelijke registratie maken het dus bijzonder moeilijk om het aantal klimaatmigranten wereldwijd accuraat te schatten.

IMMOBILITEIT

Bovendien verschuift de aandacht in wetenschappelijk onderzoek in toenemende mate van de vraag wie vertrekt, naar de vraag wie blijft, en waarom. Niet iedereen die wordt blootgesteld aan klimaateffecten migreert, zelfs niet als de omstandigheden ernstig verslechteren. Soms is blijven een bewuste keuze, bijvoorbeeld uit verbondenheid met de plek, sociaal kapitaal of vertrouwen in lokale oplossingen, ook wel aangeduid als 'vrijwillige immobiliteit'. Maar vaak is immobiliteit het gevolg van beperkte middelen, een gebrek aan informatie of het ontbreken van een sociaal netwerk. In dat geval spreken we van 'onvrijwillige immobiliteit': mensen die misschien willen vertrekken, maar het eenvoudigweg niet kunnen. Terwijl dit thema in de academische wereld aan belang wint, blijft het in het beleid tot op vandaag sterk onderbelicht. Dat is problematisch, want het klimaat- en migratievraagstuk gaat niet alleen over mobiliteit, maar ook over ongelijkheid in bewegingsvrijheid. Wie het meest kwetsbaar is voor klimaatschokken heeft vaak het minst toegang tot migratie als aanpassingsstrategie.

“Niet iedereen die getroffen wordt door klimaatverandering kan of wil vertrekken.”

Om het volledige spectrum van migratiebeslissingen beter te begrijpen - inclusief zowel de keuze als de noodzaak om te blijven - hanteert recente literatuur steeds vaker een benadering die vertrekt van twee kernbegrippen: aspiratie en capaciteit (Carling, 2002; de Haas, 2010; Schewel, 2020). De eerste stap richting daadwerkelijke migratie is het ontstaan van een migratieaspiratie, of dat nu voortkomt uit acute nood of uit een weloverwogen beslissing. Of die aspiratie uitmondt in effectieve migratie hangt af van iemands capaciteit om te migreren: een geheel van materiële, sociale, fysieke en contextuele voorwaarden die migratie mogelijk maken. Wie wél wil migreren maar daar niet toe in staat is, blijft onvrijwillig. Omgekeerd zijn er ook mensen die wél kunnen migreren, maar er vrijwillig voor kiezen om te blijven, uit overtuiging, verbondenheid of vertrouwen in lokale oplossingen. Dit onderscheid is niet alleen analytisch relevant, maar ook beleidsmatig cruciaal. Het toont aan dat migratie geen automatische of mechanische reactie is op klimaateffecten, maar een proces dat afhankelijk is van individuele voorkeuren én structurele mogelijkheden. In regio's waar klimaatschokken samenkomen met armoede, conflict of beperkte toegang tot informatie en netwerken is het vaak net de minst mobiele groep die het zwaarst wordt

getroffen. Dat maakt het des te belangrijker om niet alleen te kijken naar migratie als uitkomst, maar ook naar de onderliggende voorwaarden voor keuzevrijheid.

Tegen die achtergrond is het cruciaal om klimaatgerelateerde migratie te benaderen als een complex en gelaagd proces. Of mensen blijven of vertrekken hangt niet alleen af van klimaateffecten, maar ook van hun vermogen om te handelen binnen sociaaleconomische en politieke grenzen. Die nuance gaat vaak verloren in het publieke en politieke debat, waar migratie nog al te vaak wordt voorgesteld als een lineaire en onvermijdelijke reactie op klimaatverandering.

EEN VLOEDGOLF AAN KLIMAATMIGRANTEN?

Dat vereenvoudigde perspectief wordt vaak verbeeld als een 'vloedgolf aan klimaatmigranten', een metafoor die geregeld opduikt in media, rapporten en politieke toespraken. Dergelijke framing suggereert dat miljoenen mensen zich in de toekomst over de wereld zullen verplaatsen als gevolg van klimaatverandering, vaak met een onderton van dreiging of controleverlies. Zulke voorspellingen zijn meestal gebaseerd op globale klimaatscenario's en schattingen van het aantal mensen dat getroffen zou worden door droogte, overstromingen of zeespiegelstijging. Op basis daarvan worden migratieaantallen geëxtrapoleerd, vaak zonder rekening te houden met andere vormen van aanpassing, beleidscontext, verschillen in migratiecapaciteit of individuele voorkeuren (Foresight, 2011; Zickgraf, 2021). Daardoor zijn de schattingen gevoelig voor overschatting, onderschatting, of misvattingen over de aard en richting van migratiebewegingen.

Toch is de vraag naar dit soort cijfers groot. Internationale organisaties zoals de Wereldbank, de Verenigde Naties en de Europese Commissie, evenals nationale en regionale beleidsmakers, zoeken houvast om risico's in te schatten en klimaatadaptatiebeleid te ontwikkelen. Inzicht in welke regio's en bevolkingsgroepen bijzonder kwetsbaar zijn voor de gevolgen van klimaatverandering kan daarbij waardevolle input leveren.

Het onderzoeksveld beweegt dan ook in de richting van meer verfijning en transparantie. De accuraatheid van migratieprojecties is toegenomen dankzij betere methodologieën en grotere helderheid over veronderstellingen, scenario's en onzekerheidsmarges rond de geraamde cijfers. De *Groundswell*-rapporten van de Wereldbank (2018; 2021) illustreren deze evolutie: ze combineren klimaatscenario's met sociaal-demografische gegevens en presenteren hun resultaten als voorwaardelijke projecties ter ondersteuning van beleidsvoorbereiding.

Maar om effectief richting te geven aan beleid moeten dergelijke cijfers met omzichtigheid worden geïnterpreteerd. Ze vereisen een kritische blik op de veronderstellingen en

modellen waarop ze berusten, én aandacht voor de context waarin migratiebeslissingen worden genomen: de sociale, economische en politieke structuren die keuzemogelijkheden bepalen, en de structureel ongelijke toegang tot migratie als adaptatiestrategie. Precies deze complexiteit staat centraal in een groeiend interdisciplinair onderzoeksveld dat de causale relatie tussen klimaateffecten en migratie vanuit uiteenlopende invalshoeken empirisch in kaart brengt.

VAN VOORSPELLING NAAR VERKLARING: CAUSALE VERBANDEN IN KLIMAATMIGRATIE

Het verband tussen klimaatverandering en migratie is de voorbije twee decennia uitgegroeid tot een volwaardig onderzoeksdomein, gevoed door inzichten uit onder andere de economie, geografie, sociologie, antropologie, politicologie en rechtswetenschap. Die interdisciplinariteit is een kracht, maar brengt ook uiteenlopende benaderingen met zich mee: niet alleen in de keuze van concepten en theorieën, maar ook in de gebruikte methodes, schaalniveaus en interpretatiekaders.

Een kernvraag in het wetenschappelijk debat is of klimaatverandering op zichzelf een drijvende kracht achter migratie vormt. Die vraag is minder eenduidig dan ze op het eerste gezicht lijkt. In de vroegere literatuur werd klimaatverandering doorgaans beschouwd als een 'push-factor' die mensen onder druk zet om te vertrekken. Binnen het economische denken vormden klassieke kosten-batenmodellen daarbij lange tijd het vertrekpunt. Migratie wordt daarin voorgesteld als een rationele beslissing van individuen of huishoudens die het verschil in verwachte opbrengsten tussen herkomst- en bestemmingsgebieden afwegen tegen de kosten van verplaatsing. Klimaatverandering komt in zulke modellen in beeld als een externe schok die het inkomenspotentieel in een regio verlaagt, bijvoorbeeld door mislukte oogsten of verlies of schade aan productieve infrastructuur, waardoor migratie aantrekkelijker wordt. Ook de New Economics of Labor Migration-theorie benadrukt het belang van risicospreiding: gezinnen laten bewust iemand migreren om inkomens te diversifiëren en zich beter te wapenen tegen onzekere klimaatomstandigheden. Deze benaderingen bieden waardevolle inzichten, maar blijven doorgaans steken in een functionele logica waarin migratie louter als reactie op economische prikkels wordt beschouwd. Ze houden zelden rekening met sociale connecties, institutionele barrières of de mogelijkheid dat mensen níét migreren, zelfs onder precaire omstandigheden. Bovendien gaat er weinig aandacht uit naar de motivatie achter migratie: de wil om te vertrekken, de verwachtingen en verlangens die aan de beslissing voorafgaan.

Precies daarom groeit in recenter onderzoek de aandacht voor theoretische kaders die de complexiteit van migratiebeslissingen trachten te vatten. De *aspiration-capability* theorie (Carling, 2002; de Haas, 2021; Schewel, 2020) geldt daarbij als een invloedrijk denkkader dat inmiddels ook ingang vond in economisch onderzoek: migratieaspiraties worden steeds vaker empirisch gemeten via enquêtegegevens, waarin respondenten bevroegd worden over hun voorkeuren, plannen of voorbereidingen om te migreren. De exacte formulering en scope van deze vragen verschillen per studie en omvatten soms ook informatie over bijvoorbeeld de gewenste bestemming, timing (in de nabije toekomst of later), of tijdsduur (tijdelijk of permanent). De capaciteitsdimensie blijkt moeilijker empirisch te vatten en is methodologisch nog in ontwikkeling. Onderzoekers maken gebruik van indirecte indicatoren zoals toegang tot middelen, netwerken en institutionele belemmeringen. Die empirische uitdaging doet echter niets af aan het potentieel van het model: het biedt een raamwerk dat zowel aandacht heeft voor de sociale en contextuele inbedding van migratiebeslissingen als voor causale toetsing met econometrisch robuuste methodes. Daarmee vormt het een waardevolle aanvulling op eerdere economische modellen, waarin motivatie, agency en ongelijkheid vaak onderbelicht bleven.

Figuur 2 vat de inzichten samen in een geïntegreerd conceptueel kader, ontwikkeld door Schewel et al. (2024), dat de wisselwerking toont tussen veranderingen in het leefmilieu (waaronder klimaatverandering), migratie en (im)mobiliteit. Het model bouwt voort op het invloedrijke *Foresight*-kader (Black et al., 2011) en combineert structurele factoren op macro-, meso- en microniveau met het *aspiration-capability* perspectief (Carling, 2002; Carling en Schewel, 2018). Het laat zien hoe wijzigingen in klimaat en milieu - abrupt of geleidelijk - via uiteenlopende economische, politieke, demografische en sociaal-culturele mechanismen zowel de wens als de mogelijkheid om te migreren kunnen beïnvloeden. Die twee dimensies leiden tot vier mogelijke uitkomsten: migratie (aspiratie én capaciteit), vrijwillige immobiliteit (de wens om te blijven én mogelijkheid), onvrijwillige immobiliteit (de wens om te vertrekken maar geen mogelijkheid), en passieve of 'acquiescente' immobiliteit (geen migratiewens én geen mobiliteitsopties). Door dit onderscheid expliciet te maken helpt het model te verklaren waarom in werkelijkheid veel minder mensen migreren dan theoretisch mogelijk lijkt, zelfs in contexten met hogere blootstelling aan klimaatverandering. Tegelijk benadrukt het dat blijven niet noodzakelijk een teken is van veerkracht, maar ook kan wijzen op kwetsbaarheid en uitsluiting (Schewel et al., 2024).

Figuur 2. Contextuele factoren die de effecten van veranderingen in het leefmilieu op migratie en immobiliteit beïnvloeden

Bron: Figuur aangepast uit Schewel et al. (2024).

Ook methodologisch is het onderzoek naar klimaatmigratie sterk geëvolueerd (Piguet, 2022). In eerder onderzoek lag de klemtoon vooral op grootschalige kwantitatieve studies, die op nationaal of regionaal niveau correlaties tussen klimaatgegevens en migratiecijfers onderzochten. Vandaag verschuift de aandacht steeds meer naar fijnmazigere (micro)data, en contextspecifieke analyses. Onderzoekers combineren steeds vaker kwantitatieve methodes (zoals enquêtes) met kwalitatieve technieken (zoals interviews). Individuele en huishoudelijke enquêtes, case studies en longitudinale setups maken het mogelijk om verschillen binnen landen, doorheen de tijd en tussen bevolkingsgroepen beter te begrijpen. Deze aanpak brengt migratieaspiraties, percepties en barrières beter in beeld. Migratie wordt zo niet langer enkel gezien als een uitkomst of eindpunt, maar als een proces. Tegelijk blijft de uitdaging rond attributie groot. Het blijft moeilijk om methodologisch én conceptueel vast te stellen wanneer klimaatverandering werkelijk de aanleiding vormt tot migratie. Zeker wanneer de effecten zich manifesteren via onderliggende economische of sociale processen.

WAT LEERT EMPIRISCH ONDERZOEK ONS?

Deze theoretische en methodologische inzichten vormen een stevige basis, maar wat leert het empirisch onderzoek ons concreet? Wie migreert, wanneer gebeurt dat, en waarom precies? De voorbije jaren is een omvangrijke empirische literatuur ontstaan die de relatie tussen klimaatverandering en migratie probeert te ontrafelen. Die literatuur is veelzijdig, methodologisch divers en rijk aan inzichten, maar daardoor soms ook moeilijk te overzien. Gelukkig verschijnen er geregeld nieuwe overzichtsstudies die orde proberen te scheppen in dit snel groeiende veld. In wat volgt brengen we enkele van de belangrijkste inzichten samen, gebaseerd op reviews van Cattaneo et al. (2019), Hoffman et al. (2020), Kazcan en Orgill-Meyer (2020), Beine en Jeusette (2021), Sedova et al. (2021), en Daoust en Selby (2024), aangevuld met bevindingen uit eigen onderzoek. We schetsen hoe klimaatverandering migratiepatronen beïnvloedt, via welke mechanismen dat gebeurt en onder welke contextuele voorwaarden die impact zichtbaar wordt.

Het meeste onderzoek focust op abrupte klimaatschokken zoals overstromingen, stormen, droogte of hittegolven. Die verstoringen beïnvloeden zowel de aspiratie als de capaciteit om te migreren. Enerzijds verhogen ze de druk om te vertrekken, bijvoorbeeld door verlies van inkomen, schade aan eigendommen of het wegvallen van basisdiensten. In eigen onderzoek, gebaseerd op enquêtegegevens uit 90 landen wereldwijd, zien we dat mensen die aangeven getroffen te zijn door veranderingen in hun natuurlijke leefmilieu vaker migratie overwegen, en dat vooral in lage- en middeninkomenslanden in Afrika en Centraal- en Zuid-Amerika (Bekaert, Salomone en Ruysen, 2021). Anderzijds kunnen ze

migratie net bemoeilijken, zeker wanneer mensen over onvoldoende middelen en netwerken beschikken, wat kan leiden tot onvrijwillige immobiliteit. Studies tonen aan dat het migratie-effect van zulke schokken niet altijd onmiddellijk optreedt, soms volgt migratie pas met vertraging, één of twee jaar later. Zowel de intensiteit, frequentie en timing van de schok spelen daarbij allemaal een cruciale rol.

Voor de invloed van droogte op migratiepatronen is uitgebreid onderzocht. Veel studies wijzen op een toename in migratie(-intenties)¹ in landbouwfafhankelijke regio's, maar dat beeld is niet universeel. In sommige gevallen belemmert droogte net het vertrek, bijvoorbeeld omdat mensen verwachten dat de situatie tijdelijk is, of net door de droogte niet langer beschikken over de middelen om te migreren. Dat blijkt ook uit eigen onderzoek op basis van data uit dertien West-Afrikaanse landen, een regio gekenmerkt door sterke migratietradities en een hoge blootstelling aan de gevolgen van klimaatverandering, waar migratie op het eerste gezicht een logische reactie op droogte lijkt (Bertoli et al., 2022). Via een grootschalige meta-analyse van tienduizenden regressies onderzochten we of weerextremen, zoals afwijkingen in neerslag, temperatuur en droogte, systematisch samenhangen met migratie-intenties. Ondanks deze verfijnde aanpak vonden we geen robuust en consistent verband: de richting, sterkte en significantie van de effecten verschilden sterk tussen landen en varieerden naargelang de gekozen weersindicator. Dat wijst op de invloed van methodologische keuzes in empirisch onderzoek maar ook op het belang van contextuele factoren zoals klimaatcondities, kredietbeperkingen en alternatieve vormen van adaptatie. In vervolgonderzoek tonen we bijvoorbeeld aan dat toegang tot irrigatie de impact van droogte op migratie aanzienlijk kan verzachten (Ruyssen, 2024). Daarnaast is ook het belang van zogenoemde *retain*-factoren niet te onderschatten, elementen die vaak onderbelicht blijven maar essentieel zijn om het uitblijven van migratie(-intenties) te begrijpen. Ze helpen verklaren waarom sommige mensen 'vrijwillig immobiel' blijven en ervoor kiezen zich ter plaatse aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering (Debray, Ruyssen en Schewel, 2023; Bekaert, Debray en Ruyssen, 2025).

Bij graduele veranderingen in het klimaat, zoals opwarming of bodemdegradatie, ligt de nadruk eerder op langetermijntrends. Hier wordt regelmatig gebruikgemaakt van geaggregeerde data op regionaal of nationaal niveau, maar dat verbergt soms belangrijke lokale verschillen. Studies tonen aan dat temperatuurstijging migratie sterker beïnvloedt dan veranderingen in neerslaghoeveelheid of -patronen. Maar ook hier speelt de manier waarop deze variabelen gemeten worden een grote rol. Eenzelfde indicator kan in verschillende contexten uiteenlopende effecten hebben. Dat hangt onder meer af van de

¹ Migratie-intenties worden doorgaans beschouwd als een concretere uiting van migratie-aspiraties binnen het *aspiration-capability* kader. Waar aspiraties verwijzen naar de wens of motivatie om te migreren, drukken intenties ook een zekere mate van bereidheid of planning uit, en liggen ze dicht bij daadwerkelijke migratie.

sterkte van lokale instituties, het beschikbare inkomen en afhankelijkheid van de landbouwsector.

Wat betreft de bestemmingen van klimaatmigranten, toont empirisch onderzoek aan dat klimaatverandering in sommige gevallen internationale migratie teweegbrengt, maar dat het merendeel van de klimaatgerelateerde verplaatsingen zich binnen de landsgrenzen afspeelt (Bertoli et al., 2022). Vaak gebeurt dit zelfs binnen dezelfde regio, bijvoorbeeld van dorpen naar nabijgelegen steden of landbouwgebieden met betere omstandigheden of vooruitzichten. Internationale migratie komt veel minder voor en blijft doorgaans beperkt in omvang. Dat komt onder meer doordat internationale migratie gepaard gaat met hogere kosten en drempels, en omdat veel mensen een sterke sociale en culturele binding voelen met hun land of gemeenschap van herkomst. Bovendien zijn degenen die het sterkst getroffen worden door klimaateffecten vaak ook degenen met de minste middelen om verre afstanden te overbruggen. Verder is veel migratie ook tijdelijk of circulair, en vormt deze een onderdeel van bredere strategieën om risico's te spreiden of bestaansmiddelen te waarborgen.

Wat mensen in beweging zet blijkt in de empirische analyses sterk afhankelijk van hun directe levensomstandigheden. Verlies van inkomen, landbouwproductiviteit, voedselzekerheid of toegang tot water zijn veelvoorkomende onderliggende mechanismen in de relatie tussen klimaateffecten en migratie. Maar ook hier geldt: niet elk verlies zet aan tot vertrek, en niet elke achteruitgang van de leefomstandigheden leidt tot migratie. Het effect van klimaatschokken op migratie blijkt systematisch sterker in regio's waar mensen sterk afhankelijk zijn van natuurlijke hulpbronnen en weinig alternatieve bestaansmiddelen of institutionele bescherming hebben. Het empirische bewijs onderstreept zo het belang van contextspecifieke verklaringen.

CONCLUSIE EN BELEIDSIMPLICATIES

Klimaatmigratie is geen probleem van de toekomst, maar een realiteit waar mensen en samenlevingen wereldwijd vandaag al mee geconfronteerd worden. Maar de vraag of migratie daadwerkelijk een succesvolle adaptatiestrategie vormt, blijft open. Een eenduidig antwoord is moeilijk te geven. In sommige contexten helpt migratie om inkomsten te diversifiëren, risico's te spreiden en gezinnen te ondersteunen via geldtransfers. In andere gevallen leidt het tot sociale fragmentatie, nieuwe kwetsbaarheden of druk op voorzieningen en infrastructuur in bestemmingsgebieden. Het effect hangt af van talrijke factoren, zoals de omstandigheden waarin migratie plaatsvindt, de mate van voorbereiding, de toegang tot basisvoorzieningen, en de politieke en

institutionele context. Of migratie bijdraagt aan een duurzame toekomst en veerkracht is dus geen vanzelfsprekendheid, maar het resultaat van beleid, planning en investeringen.

“Of migratie bijdraagt aan een duurzame toekomst en veerkracht is dus geen vanzelfsprekendheid, maar het resultaat van beleid, planning en investeringen.”

Toch blijven beleidsantwoorden in veel gevallen fragmentair, reactief of zelfs volledig afwezig. Klimaatmigranten vallen momenteel buiten de bestaande internationale beschermingskaders en hebben daardoor geen recht op ondersteuning zoals erkende vluchtelingen dat wel hebben. Er is nood aan beleidsmaatregelen die de realiteit van klimaatgerelateerde migratie erkennen, zonder vast te houden aan de beperkingen van bestaande categorieën. Dat vergt nuance en politieke wil, zowel om mensenrechten centraal te stellen als om pragmatische oplossingen uit te werken. Denk bijvoorbeeld aan tijdelijke verblijfsprogramma's, humanitaire visa of regionale afspraken over toelating en integratie. Sommige landen zetten hierin al voorzichtige stappen. Reeds in 2002 lanceerde Nieuw-Zeeland het *Pacific Access Category*-programma: een bilateraal visumkader gericht op inwoners van Kiribati, Tuvalu en Tonga, en later uitgebreid naar Fiji. Ook Australië onderhandelde in 2023 een nieuw migratieverdrag met Tuvalu, dat vanaf 2025 voorziet in een speciale verblijfsregeling voor inwoners die bedreigd worden door de gevolgen van klimaatverandering. Ook op lokaal niveau bestaan er initiatieven gericht op het beschermen van mensen in risicogebied. In Europa zijn er kleinschalige voorbeelden van hervestiging en proactieve adaptatie, zoals de herhuisvesting van dorpen in Bosnië en Herzegovina na de overstromingen van 2014, de geplande verplaatsing van bewoners in het Britse Fairbourne, of woningaanpassingen en relocatie in het Nederlandse programma 'Ruimte voor de Rivier'. Zulke maatregelen illustreren het bredere belang van tijdig en geïntegreerd beleid, al blijven ze uitzonderlijk.

Tegelijk is het essentieel dat beleid vertrekt vanuit keuzevrijheid. Voor veel mensen is migratie geen eerste keuze, maar een laatste redmiddel. Investeren in lokale adaptatiemogelijkheden, zoals droogteresistente landbouw, klimaatbestendige infrastructuur, sociale bescherming en technologieën die het leefmilieu verbeteren of risico's verminderen, kan mensen in staat stellen te blijven wanneer ze dat wensen. Maar ook migratie verdient ondersteuning als adaptatiestrategie, zeker in regio's waar lokale aanpassing niet haalbaar is of waar leefomstandigheden uitzichtloos worden. Goed

begeleide migratie via veilige routes, arbeidsmobiliteit en integratiemaatregelen biedt niet alleen bescherming, maar ook economische en sociale kansen.

En dat geldt niet alleen voor migranten zelf, maar ook voor de samenlevingen van waaruit zij vertrekken en waarin zij aankomen. Daarom is het cruciaal dat beleid zich niet uitsluitend richt op individuele migranten, maar ook op de gemeenschappen waarin migratie plaatsvindt. Zowel herkomst- als bestemmingsregio's maken deel uit van de migratiedynamiek en vragen om strategieën die inspelen op hun specifieke noden en mogelijkheden. In herkomstgebieden kan migratie bijdragen aan lokale ontwikkeling, onder meer via geldtransfers, teruggekeerde migranten en kennisoverdracht. Het geld dat migranten overmaken naar het thuisfront verhoogt het beschikbare inkomen, helpt armoede terug te dringen en versterkt investeringen in onderwijs, gezondheid en lokale veerkracht. Terugkeer kan daarnaast gepaard gaan met overdracht van vaardigheden, kapitaal of ondernemerschap. Uit de economische literatuur blijkt dan ook dat migratie het potentieel heeft om inclusieve groei te bevorderen in landen van herkomst, mits ondersteund door bredere ontwikkelings- en beleidskaders (Koczan et al., 2021).

In bestemmingsregio's ligt de uitdaging vooral in het versterken van inclusieve integratie en sociale cohesie. Toegang tot huisvesting, werk, gezondheidszorg en onderwijs zijn sleutelvoorwaarden voor gedeelde vooruitgang. Enkele steden zetten hier reeds op in (Bryce, 2020). Zo investeert de kustplaats Mongla in Bangladesh in overstromingsbescherming, het aanplanten van schaduwgevende bomen en het verbeteren van infrastructuur zoals onderwijs en huisvesting, om zowel huidige bewoners als nieuwkomers te ondersteunen. Ook andere steden, zoals Khulna, zien klimaatmigratie als een kans om hun economie te versterken door te investeren in duurzame infrastructuur en groene werkgelegenheid. In de Verenigde Staten werkt Anchorage, de grootste stad van Alaska, aan betere integratie via taalprogramma's, betere toegang tot huisvesting en werk, en het benutten van de vaardigheden die migranten meebrengen. Dergelijke projecten tonen aan dat bestemmingsregio's klimaatmigratie niet enkel als uitdaging benaderen, maar ook als een kans om zich sociaal en economisch te versterken.

En dat bredere economische belang reikt verder dan de lokale context. Veel sectoren die een sleutelrol spelen in de groene transitie, zoals hernieuwbare energie, circulaire economie en duurzaam landbeheer, steunen vandaag al in belangrijke mate op migratiearbeid (Hooper en Huang, 2024). Een inclusief migratiebeleid is daarom niet alleen humaan, maar ook strategisch van belang. Op veel plaatsen ontbreekt echter nog een

breed gedragen beleidsvisie, waardoor kansen onbenut blijven om van migratie een krachtig instrument voor klimaatadaptatie te maken.

Tot slot vereist klimaatmigratie een structurele en rechtvaardige koppeling tussen klimaat- en migratiebeleid. De landen en bevolkingsgroepen die het minst hebben bijgedragen aan de uitstoot van broeikasgassen worden het zwaarst getroffen door de gevolgen ervan. Internationale solidariteit is in dat licht geen kwestie van liefdadigheid, maar van klimaatrechtvaardigheid. Tijdens COP29 in Baku (Azerbeidzjan) bereikten bijna 200 landen een historische overeenkomst rond klimaatfinanciering: een nieuw doel van 'ten minste' 300 miljard USD per jaar tegen 2035, afkomstig uit publieke en private bronnen, om kwetsbare landen te helpen zich beter te beschermen tegen klimaatrampen. Een stap vooruit, al blijft dit bedrag ontoereikend om de werkelijke noden te dekken. Financiële steun voor adaptatie alleen volstaat niet. Er is nood aan betere toegang tot veilige en legale migratiekanalen, aan beleidskaders die migratie als adaptatiestrategie erkennen, en aan investeringen die mensen in staat stellen een betekenisvolle keuze te maken om te blijven of te vertrekken. Want hoe samenlevingen vandaag omgaan met klimaatmigratie bepaalt mee of het morgen een bron van instabiliteit wordt, of net een hefboom voor veerkracht, solidariteit en gedeelde vooruitgang.

REFERENTIES

Beine, M., & Jeusette, L. (2021). A meta-analysis of the literature on climate change and migration. *Journal of Demographic Economics*, 87(3), 293-344.

Bekaert, E., Debray, A., & Ruyssen, I. (2025, in druk). Retain factors and staying preferences in climate-vulnerable regions in West Africa. In Ruyssen, I., Scheerens, C., Fransen, S. & Oakes, R. (Eds.), *The climate, migration and health nexus: Causes and consequences for interregional cooperation*. Springer United Nations University Series on Regionalism.

Bekaert E, Ruyssen I, & Salomone S (2021). Domestic and international migration intentions in response to environmental stress: A global cross-country analysis. *Journal of Demographic Economics*, 87(3), 383-436. doi:10.1017/dem.2020.28.

Bertoli, S., Docquier, F., Rapoport, H., & Ruyssen, I. (2022). Weather shocks and migration intentions in Western Africa: Insights from a multilevel analysis. *Journal of Economic Geography*, 22(2), 289-323.

- Black, R., Adger, N., Arnel, N., Dercon, S., Geddes, A., Thomas, D., et al. (2011). *Foresight: Migration and Global Environmental Change*, Final Project Report. London: The Government Office for Science.
- Bryce, E. (2020). These cities are opening their doors to the first climate migrants. WIRED, 31 december 2020. <https://www.wired.com/story/climate-migrant-cities/>
- Carling, J. (2002). Migration in the age of involuntary immobility: Theoretical reflections and Cape Verdean experiences. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 28(1), 5-42.
- Carling, J., & Schewel, K. (2018). Revisiting aspiration and ability in international migration. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 44, 945-963. doi: 10.1080/1369183X.2017.1384146.
- Cattaneo, C., Beine, M., Fröhlich, C. J., Kniveton, D., Martinez-Zarzoso, I., Mastrorillo, M., Millock, K., Piguet, E., & Schraven, B. (2019). Human migration in the era of climate change. *Review of Environmental Economics and Policy*, 13(2), 189-206.
- Clement, V., Rigaud, K. K., de Sherbinin, A., Jones, B., Adamo, S., Schewe, J., Sadiq, N., & Shabahat, E. (2021). *Groundswell Part 2: Acting on internal climate migration*. Washington, DC: World Bank.
- Copernicus Climate Change Service (C3S) & World Meteorological Organization (WMO), 2025: European State of the Climate 2024, <https://climate.copernicus.eu/esotc/2024>, doi.org/10.24381/14j9-s541.
- Daoust, G., & Selby, J. (2024). Climate change and migration: A review and new framework for analysis. *WIREs Climate Change*, 15(4), e886.
- Debray, A., Ruysen, I., & Schewel, K. (2023). The aspiration to stay: A global analysis. *International Migration Review*, gepubliceerd online 13 December 2023, in druk 2025.
- De Haas, H. (2021). A theory of migration: The aspirations-capabilities framework. *Comparative Migration Studies*, 9(1), 8.
- De Haas, D., Fransen, H., Natter, S., Schewel, K. K., & Vezzoli, S. (2020b). *Social Transformation*. Oxford: International Migration Institute Network (IMI).
- Hoffmann, R., Dimitrova, A., Muttarak, R., Crespo Cuaresma, J., & Peisker, J. (2020). A meta-analysis of country-level studies on environmental change and migration. *Nature Climate Change*, 10(10), 904-912.
- Hooper, K., & Huang, L. (2024). The Role of Immigrant Workers in the Green Transition. Migration Policy Institute Issue Brief. <https://www.migrationpolicy.org/sites/default/files/publications/mpi-immigration-green-transition-2024-final.pdf>

IPCC (2022). Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Summary for Policymakers. *Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge University Press. https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/downloads/report/IPCC_AR6_WGII_SummaryForPolicymakers.pdf

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). (2023). Climate change 2023: Synthesis report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment

International Organization for Migration (IOM). (2019). Glossary on migration, International Migration Law, No. 34. https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf

Kaczan, D. J., & Orgill-Meyer, J. (2020). The impact of climate change on migration: A synthesis of recent empirical insights. *Climatic Change*, 158(3), 281–300.

Piguet, E. (2022). Linking climate change, environmental degradation, and migration: An update after 10 years. *WIREs Climate Change*, 13(1), e746.

Rigaud, K. K., de Sherbinin, A., Jones, B., Bergmann, J., et al. (2018). *Groundswell: Preparing for internal climate migration*. Washington, DC: World Bank.

Ruyssen, I. (2024). From drought to resilience: The role of irrigation in curbing migration intentions. SoBigData Articles. <https://www.sobigdata.eu/blog/drought-resilience-role-irrigation-curbing-migration-intentions>

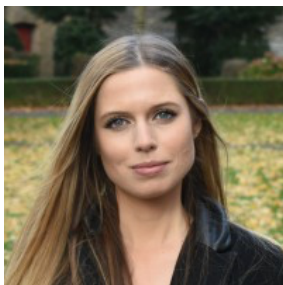
Ruyssen, I. (2025). Vloedgolf? De complexiteit van klimaatmigratie ontrafeld. Owl Press.

Schewel, K. (2020). Understanding immobility: Moving beyond the mobility bias in migration studies. *International Migration Review*, 54(2), 328–355.

Schewel, K., Dickerson, S., Madson, B., & Nagle Alverio, G. (2024). How well can we predict climate migration? A review of forecasting models. *Frontiers in Climate*, 5(January).

Šedová, B., Čizmaziová, L., & Cook, A. (2021). A meta-analysis of climate migration literature. *CEPA Discussion Papers*, 29, 83 pagina's.

Zickgraf, C. (2021). Theorizing (im)mobility in the face of environmental change. *Regional Environmental Change*, 21(4), 126.

Dr. Els Bekaert is postdoctoraal onderzoeker aan de Vakgroep Economie van de Universiteit Gent en Associate Research Fellow aan het United Nations University - CRIS. Haar onderzoek focust op de intersecties tussen klimaatverandering, migratie en gezondheid. Ze wordt ondersteund door het FWO (mandaat-nr: 12A5424N). Meer informatie over haar onderzoek vindt u op haar [Researchgate](#). Contacteren kan via Els.Bekaert@UGent.be.

Prof. dr. Ilse Ruyssen is hoofddocent aan de Vakgroep Economie van de Universiteit Gent en Professorial Fellow aan het United Nations University - CRIS. Haar onderzoek focust op de factoren die migratie en immobiliteit beïnvloeden, en op de gevolgen van (niet-)migratie voor het levensonderhoud van individuen en gemeenschappen. Ze coördineert het internationale thematische netwerk CliMigHealth, dat onderzoekers wereldwijd en interdisciplinair verenigt rond het raakvlak tussen klimaatverandering, migratie en gezondheid(szorg). Meer informatie over haar onderzoek is te vinden op haar [Researchgate](#) en [LinkedIn](#) profiel. Contacteren kan via Ilse.Ruyssen@UGent.be.

Gentse Economische Inzichten vormen een forum voor toegankelijk gecommuniceerde onderzoeksbevindingen en beleidsaanbevelingen door vorsers van de Universiteit Gent. De Inzichten vertolken alleen de visie van de auteur(s). Zij kunnen niet doorgaan als de visie van een onderzoeksgroep, de Vakgroep Economie of Universiteit Gent. Voor meer onderzoek van de Vakgroep Economie verwijzen we naar <https://www.ugent.be/eb/economics/en>.

Gentse Economische Inzichten wordt mede mogelijk gemaakt door een gift van www.susinvest.eu. SUSTINVEST heeft geen inspraak over inhoud en beleidsaanbevelingen.

 SUSTINVEST